

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

RÍMSKOKATOLÍCKA CYRILOMETODSKÁ
BOHOSLOVECKÁ FAKULTA

CHARAKTERISTICKÉ PRVKY SPIRITUALITY
MATKY ALFONZY MÁRIE EPPINGEROVEJ

Diplomová práca Renáty Semanovej CSSsS

pod vedením

ThDr. Štefana Turanského SDB, PhD.

Bratislava 2005

ČESTNÉ PREHLÁSENIE

Dolupodpísaná Renáta Semanová, narodená 11. 8. 1976 vo Vranove nad Topľou, čestne prehlasujem, že som diplomovú prácu s názvom

**CHARAKTERISTICKÉ PRVKY SPIRITUALITY
MATKY ALFONZY MÁRIE EPPINGEROVEJ**

vypracovala sama.

Literatúru, ktorú som pri jej tvorbe použila, som uviedla v bibliografii tejto práce.

Bratislava, 28. februára 2005

.....
podpis

POĎAKOVANIE

Ďakujem konzultantovi ThDr. Štefanovi Turanskému SDB, PhD. za cenné rady a pripomienky pri vypracovaní predkladanej diplomovej práce.

Nech mu Boh odmení jeho ochotu.

POUŽITÉ SKRATKY

gr. – grécky

2Kor – Druhý list Korint'anom

napr. - napríklad

PC – Perfectae caritatis

porov. – porovnaj

s. – strana

Sk – Skutky apoštolov

sv. – svätý, svätá

VC – Vita consecrata

ÚVOD

„Rôzne spirituality, ktoré sa objavujú v priebehu cirkevných dejín, sú len zvláštnymi aplikáciami spirituality evanjelia. Človek, alebo skupina ľudí, ktorí ju zakladajú, bezpochyby uprednostnia jeden z rysov evanjeliovkej spirituality a urobia z neho dynamický stred konkrétneho života, aj keď je v skutočnosti tento výsadný stred - pokiaľ ide o autentickú spiritualitu - len bodom, na základe ktorého je evanjelium žité vo svojej celistvosti.“¹

Bohatstvo kresťanskej spirituality je už po stáročia žité vo svojej hĺbke a šírke rôznorodým spôsobom. Zvlášť charakteristické je to však pre spoločnosti zasväteného života, ktoré sa usilujú žiť „životom Ježiša Krista“ podľa vzoru a príkladu ich zakladateľov. Každá rehoľná rodina, či už sa jedná o staré mníšske rády, alebo len o nedávno založené spoločnosti, vychádza z istého duchovného fundamentu, ktorý položil zakladateľ, či zakladateľka, a ktorý je životne dôležitý pre každý inštitút.

Vo svojej diplomovej práci som sa rozhodla zosumarizovať základné charakteristické prvky spirituality našej zakladateľky Matky Alfonzy Márie Eppingerovej, nakoľko sa ešte neobjavila publikácia s touto tematikou. Keďže všetky materiály, pôvodné dokumenty a pramene sú v nemeckom alebo francúzskom jazyku a po celý čas obdobia totality nám neboli dostupné, nebolo možné ich spracovať skôr. Po preložení základných prameňov, z ktorých môžeme poznávať a oboznamovať sa so spiritualitou našej zakladateľky, je pripravená pôda pre spracovanie tejto témy.

Považujem za veľmi potrebné venovať pozornosť tejto snahe, pretože poznávanie a prežívanie spirituality je podstatnou úlohou členov inštitútu. Vernosť tomuto úsiliu je vernosťou duchu zakladateľa, ktorý ho vstúpil novozaloženej spoločnosti, a ktorý sa má rozvíjať a byť plodný v každom členovi. Ak sa v prvom rade nebudeme snažiť o poznávanie a prehĺbenie spirituality našej zakladateľky, isto nemôžeme aktualizovať naše

---

¹ HAAS, A. atď., *Studijní texty ze spirituální teologie I.*, Refugium, Olomouc – Velehrad 2003, s. 38.

poslanie v dnešnej dobe. Všetky cirkevné dokumenty o zasvätenom živote, počnúc dokumentom II. vatikánskeho koncilu *Perfectae caritatis*, povzbudzujú rehoľníkov a rehoľníčky, aby sa vždy nanovo vracali k pôvodným úmyslom zakladateľov a v ich intenciách naplňali svoje poslanie v Cirkvi a v spoločnosti. Okolnosti a historický kontext sa menia, nemení sa však duchovný základ – spiritualita, ktorá je akoby pilierom, na ktorom sa v ktoromkoľvek čase buduje dielo inštitútu. Je to akoby živý prameň, z ktorého môžeme čerpať silu, podnety a motiváciu pre našu konkrétnu činnosť, pretože vychádza z Kristovho tajomstva a zvlášť sa zameriava na jeden aspekt, aby sme tak mali svojim životom účasť na živote Božom.

Prácu som rozdelila do štyroch častí. V prvej podávam pohľad na historický kontext doby, v ktorej Matka Alfonza Mária žila, v druhej sa venujem jej osobe a dielu založenia kongregácie, v tretej samotným charakteristickým prvkom jej spirituality a vo štvrtej vplyvu Matky Alfonzy Márie na spiritualitu našej kongregácie a dokumentom, v ktorých je obsiahnutá.

1. Historické pozadie, politická a sociálna situácia

1. 1. Politická a sociálna situácia

Dve veľké udalosti podstatne ovplyvnili dejiny Európy na konci 18. storočia a hlboko poznačili jej vývoj - bola to Veľká francúzska revolúcia, ktorá vypukla v roku 1789 a priemyselná revolúcia v Anglicku, ktorá sa rozšírila aj do ostatných krajín Európy.

Keď sa Francúzsko spamätalo z vírov revolúcie, začal sa aj tu priemysel rýchlo rozvíjať. Keďže Francúzsko bolo politicky jednotné, bolo na vyššej hospodárskej úrovni ako Nemecko, ktoré bolo roztrieštené na množstvo malých kniežatstiev. Priemysel sa koncentroval predovšetkým do miest a spôsobil aj to, že sa sem sťahovalo čoraz väčšie množstvo obyvateľstva kvôli pracovným príležitostiam. Aj napriek veľkej vlne vysťahovalcov najmä do Ameriky bol zaznamenaný rapidný nárast obyvateľstva (vďaka pokroku v medicíne klesla úmrtnosť detí...). Následkom tejto situácie nastal nepomer medzi počtom fabriek a veľkým množstvom pracovných síl. Došlo k veľkému zbedačeniu širokých vrstiev obyvateľstva. Životné podmienky boli pod úroveň, pracovné takisto: dlhá pracovná doba 12 až 13 hodín denne, pracovalo sa aj v nedeľu. Vôbec sa nebral ohľad na bezpečnostné opatrenia, čo zapríčinilo nešťastia a choroby z povolania. Akýkoľvek priestupok proti tvrdej pracovnej morálke sa trestal znížením platu. Najlacnejšími pracovnými silami boli deti, ktoré začínali pracovať veľmi skoro, a spolu so ženami znamenali pre mužov konkurenciu, lebo dostávali nižšie platy. K tomu sa v roku 1848 pridala veľká neúroda, takže potraviny boli veľmi drahé a platy klesali.

Úbohá situácia robotníkov nebola ľahostajná predstaviteľom tak katolíckej ako aj evanjelickej Cirkvi. V Nemecku založil evanjelický teológ Johann Heinrich Wicken dom pre siroty, katolícky kňaz Adolf Kolping, biskup von Ketteler, biskup Freiherr a iní zakladali robotnícke spolky, aby sa aspoň trochu zlepšila situácia robotníkov. Vo Francúzsku to bol napr. Frederik Ozaman, Spolky sv. Vincenta a aj dielo, ktoré začala naša zakladateľka Matka Alfonza Mária Eppingerová.

1. 2. Situácia v Cirkvi

Veľká francúzska revolúcia spôsobila veľa zla aj na poli náboženskom. Prenasledovanie Cirkvi, odobratie cirkevných majetkov, prisaha na civilnú ústavu, sekularizácia, to všetko boli jej výčiny. V roku 1801 podpísal Napoleon Bonaparte konkordát s Rímom.

V Nemecku to nebolo o nič lepšie. Bola tu veľká sekularizácia, mnoho kláštorov bolo zrušených, štát zhabal cirkevný majetok. Konkordát bol podpísaný len s Bavorskom, ostatné kniežatstvá podpísali len buly, lebo boli prevažne evanjelické.

19. storočie po ťažkých časoch, keď boli zrušené aj mnohé rehole, zaznamenalo nový rozkvet rehoľného života. Vzniklo veľké množstvo ženských kongregácií (kúsok emancipácie ženy), napr. vo Francúzsku od roku 1800 do roku 1880 vzniklo okolo 400 ženských kongregácií, ktoré sa venovali predovšetkým charitatívnej činnosti. Novým boli misijné ženské kongregácie.

Vzájomné vzťahy medzi štátmi a národmi Európy neboli priaznivé. Ideológie, ktoré rozpútavali vojny, živilí zároveň aj národnostný nacionalizmus, ku ktorému sa vyjadrovala aj Matka Alfonza Mária v liste zo 6. apríla 1865. Túto situáciu potvrdzujú nasledovné historické fakty.

Heslo Veľkej francúzskej revolúcie (1789) „Sloboda a rovnosť“ bolo prijaté vo všetkých krajinách Európy. Výstrednosti revolúcie však otvorili oči veľkej časti európskeho obyvateľstva. Začalo sa brániť proti radikálnym živlom a snažilo sa, aby sa revolučné hnutie nedostalo za hranice Francúzska. V roku 1792 sa skoro všetky európske štáty spojili proti Francúzsku a vypovedali mu vojnu. Bola však pre spojencov nešťastná. Belgicko a ľavá časť Porýnska sa dostala do rúk Francúzov. Rakúsko a Taliansko bojovalo proti Francúzsku ďalej, avšak z vojny vyšlo ako víťaz Francúzsko.²

V Prusku bola od polovice 19. storočia situácia katolíckej Cirkvi najprajnejšia zo všetkých štátov nemeckej konfederácie. Silný úpadok však nastal po víťaznom ťažení Pruska proti Rakúsku (1866) a proti Francúzsku (1870 - 1871) interpretovanom niektorými ako triumf protestantizmu a porážka katolicizmu, ako aj po založení nového Nemeckého

---

² ŠPIRKO, J., *Cirkevné dejiny IV.*, faximiliárne vydanie, s. 329.

cisárstva (január 1871). Buržoázny liberalizmus sa v Nemecku, na rozdiel od iných krajín, spojil s myšlienkami štátneho nacionalizmu.³

Cirkev v Rakúsku mala veľa nedostatkov. Navonok sa Rakúsko zdalo baštou katolicizmu, avšak inteligencia bola z veľkej časti liberálna a katolíckou bola často iba podľa mena. Obyvateľstvo jednotlivých krajov podliehalo stále väčšmi rastúcemu nacionalizmu, ktorý zatláčal ducha katolíckej spolupatričnosti do úzadia.⁴

Z týchto udalostí možno usúdiť, že nielen vzájomné neporozumenia vo vnútri kongregácie, ale aj veľký vplyv politických udalostí sa podpísali pod rozštiepenie sa niederbronnskej kongregácie.

---

³ DOLINSKÝ, J., *Dejiny Cirkvi - Novovek*, Bratislava, Aloisianum - Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej na Slovensku pri Trnavskej univerzite 1997, s. 186.

⁴ HERTLING, L., *Dejiny katolíckej Cirkvi*, samizdat.

2. Životopisné údaje a založenie kongregácie

Pre pochopenie duchovného vývoja Alžbety Eppingerovej – Matky Alfonzy Márie je potrebné všimnúť si rodinné prostredie, v ktorom vyrastala, udalosti, ktoré mali vplyv na jej život i všetko to, čo sprevádzalo založenie kongregácie i jej ďalší rozvoj.

2. 1. Alžbeta Eppingerová a založenie kongregácie

Niederbronn - kúpeľné mestečko, v ktorom sa 9. septembra 1814 narodila Alžbeta Eppingerová, sa nachádza v Alsasku. Táto pohraničná časť leží medzi Nemeckom a Francúzskom a neraz sa stala jablkom sváru medzi týmito dvoma susednými štátmi.

Po druhej svetovej vojne sa obyvatelia Alsaska definitívne rozhodli, že chcú patriť Francúzsku. Spolu s Lotrinskom má Alsasko zvláštny štatút, a to aj čo sa týka vzťahu štátu a Cirkvi. Je v platnosti ešte z čias, keď bol podpísaný konkordát medzi Vatikánom a Napoleonom Bonapartem. Inak je v celom Francúzsku odľuka Cirkvi od štátu.

Alžbeta prišla na svet v dobrej katolíckej rodine. Jej rodina sa tu usadila asi pred jedným storočím a nepodľahla tlaku reformácie, ktorá si v tejto oblasti získala množstvo stúpencov. Už od detstva dostáva od rodičov kvalitnú náboženskú výchovu. Úsilie matky vštepiť svojej prvorodenej láske k Bohu vôbec nevychádzalo nazmar. Malá Alžbeta svojou vnímavou dušou rýchlo chápala veci, ktorými sa väčšina detí v jej veku ešte tak intenzívne nezaobera. Veľmi hlboko sa jej dotýkalo najmä utrpenie Ježiša Krista. Raz cestou z Niederbronnu do Reishoffenu sa pri poľnom kríži pýtala svojej matky: „*Prečo musel Ježiš tak trpieť?*“ *Odpooveď matky znela: „Pre naše hriechy.“*⁵ Pojem hriech bol pre ňu nový, preto sa vzápätí hneď pýtala: „A čo je to hriech?“ Onedlho sama na sebe skúsila, aký zlý je hriech, keď musela premáhať svoju tvrdohlavosť a svojvôľu, ktoré boli jej hlavnými chybami. Poznanie vlastnej slabosti a hlboký dojem, ktorý v nej zanechalo rozjímanie nad Ježišovým utrpením, nebadane dávajú nový smer jej životnej ceste, ktorá je však pre ňu ešte zastretá.

Do niederbronnských kúpeľov prichádzali medzi inými hosťami aj rehoľné sestry. Alžbeta ich stretávala a tento spôsob života ju veľmi priťahoval. Vo svojej autobiografii

---

⁵ SR. JOSEPH-MARIE, *Leben der Mutter Alphons Maria, Alsatia Colmar*, 1950, s. 19.

píše: „*Môj milý Ježišu, kiežby som od Teba obdržala tú milosť a raz mala to šťastie môcť Ti slúžiť v rehoľnom stave... Mala som pred očami utrpenia, ktoré sa musia znášať v rehoľnom stave a zvlášť som si želala byť považovaná za poslednú.*“⁶

Významným medzníkom v jej živote bolo prvé sväté prijímanie, na ktoré ju a ostatné deti pripravil niederbronnský farár David Reichard. Tento horlivý kňaz bol Božou prozreteľnosťou vyvolený, aby ju duchovne viedol a stál po jej boku pri diele založenia kongregácie. Po tejto udalosti sa pre Alžbetu skončilo obdobie detstva a naplno sa začala zapájať do prác v domácnosti a na poli. Vedť mala už 14 rokov.

Ako 17-ročná ochorela. Pravdepodobne išlo o istý, bližšie neurčený druh nervovej choroby, po ktorom nasledoval zápal dýchacích ciest. Alžbetinu telesnú chorobu predchádzalo a sprevádzalo veľké vnútorné utrpenie. Stratila chuť na modlitbu, zakusovala suchopárnosť a mala veľké pochybnosti. Tento vnútorný stav duše, hľadanie životnej cesty a nepochopenie rodičov boli azda príčinou toho, že sa ocitla v depresii. Choroba trvala tri roky a skončila sa v roku 1834. Alžbeta mala vtedy 20 rokov a až do 27. roku bola pomerne zdravá.

V tomto období sa stretávala s viacerými rovnako zmýšľajúcimi rovesníčkami. Ich spoločným cieľom bola dokonalosť. Aby ju rýchlejšie dosiahli, prosili abbého Reicharda o prijatie do Tretieho rádu svätého Františka. Odteraz dostali dovoľenie častejšie prijímať, navštevovali Ježiša v Eucharistii ešte horlivejšie, starali sa o viacerých starých a nevládných ľudí, vo farnosti zaviedli spoločnú modlitbu svätého ruženca.

V roku 1836 Alžbeta ochorela na týfus a k lôžku bola pripútaná 4 mesiace. Začiatkom roku 1845 ochorela po tretíkrát. Stala sa pre rodinu, ktorá mala jedenásť detí, príťažou na štyri roky.

Rodinu postihlo ďalšie nešťastie. Malý braček Michal podpálil šopu a pri hasení požiaru utrpel otec Juraj Eppinger ťažké popáleniny. Alžbety sa ujali sestry Božej prozreteľnosti, ktoré ju vzali na určitý čas do svojho domu.

---

⁶ KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Život panny Alžbety Eppingerovej, z nariadenia jej spovedníka ňou vyrozprávaný a ním napísaný (Autobiografia Matky Alfonzy Márie)*, Bratislava 2000, interný preklad, s. 11.

Od marca 1846 nastala nová etapa vývoja jej duchovného života. Alžbeta mala zjavenia o udalostiach svojej doby, o pápežovi. Dostala sa do povedomia verejnosti. Prichádzalo k nej čoraz viac ľudí, ktorí ju chceli vidieť, porozprávať sa, alebo poradiť.

Napriek chorobe prosila v polovici roku 1848 o prijatie do Kongregácie sestier Božej prozreteľnosti. Superior kongregácie to dovolil a aj sestry by ju rady prijali, ale štrasburský biskup Räss radil vyčkať. Sám ju navštívil a od prvej chvíle bol priaznivo naklonený tejto omilostenej duši, čo vyvolávalo negatívne ohlasy u niektorých spolubratov v biskupskej službe. Ale biskup si stál za svojím názorom, pretože ho o Alžbetinej bezúhonnosti nepresvedčili jej extázy, ale hrdinský život v čnosti. Abbé Reichard mu v pravidelných intervaloch podával podrobné správy o Alžbete. V septembri roku 1848 dostala prvé konkrétnejšie zjavenia o založení kongregácie. 20. 12. 1848 zložila do rúk farára Reicharda večný sľub čistoty a poslušnosti voči svojmu spovedníkovi. 22. 1. 1849 poslal abbé Reichard biskupovi prvé konštitúcie a prosil ho o ich schválenie.

28. 8. 1849 sa spolu s ďalšími spoločníčkami presťahovala Alžbeta do „kláštora“, bývalého domu sestier Božej prozreteľnosti, ktoré si kúpili väčšiu budovu.

10. 9. bola slávnosť obliečky zakladateľky, ktorá prijala meno sestra Alfonza Mária. 21. 11. nasledovala obliečka ďalších postulantiok. 2. 1. 1850 zložila sestra Alfonza Mária rehoľné sľuby. Začiatkom roku 1850 bol už prvý kláštor pre mladú spoločnosť primálny. Rozhodli sa preto pre novú stavbu. V novembri sa už sestry mohli sťahovať.

V roku 1854 vypukla v Alsasku cholera. Nasadené sestry bojovali s touto chorobou priam hrdinsky. Niektoré položili aj život.

6. 11. 1854 dostala Kongregácia cisárskym dekrétom štátne schválenie. Začali sa zakladať nové filiálky v bližšom i vzdialenejšom okolí a všade vysoko hodnotili prácu sestier.

Aby sa zabezpečila obživa sestier, bola založená spoločnosť rehoľných bratov pod ochranou svätého Jozefa. Venovali sa väčšinou manuálnej práci na poliach a v hospodárstve. Kongregácia bratov bola celkom závislá na Kongregácii sestier. Druhý superior kongregácie Sattler považoval toto spoločenstvo bratov za neregulárne a preto bolo v apríli 1870 zrušené. Bratia sa rozprchli po celom svete. Niektorí odišli do Alžírka pod vlajkou biskupa Lavigerie.

17. 12. 1858 kúpila zakladateľka zámok grófov Hohenlohe-Strahlenheim v Oberbronne, vzdialenom 3 km od Niederbronn. V lete 1858 tam bol preložený noviciát.

11. 4. 1866 dostala kongregácia schválenie z Ríma. Bola to veľká udalosť pre mladú spoločnosť. Už bola v pravom slova zmysle súčasťou Cirkvi aj oficiálne.

Žiaľ, radosť zo schvaľovacieho dekrétu čoskoro zastrelí iné bolestné rany. 21. 3. 1866 sa od materskej kongregácie osamostatňuje viedenská filiálka, trocha neskôr Šoproň a 6. 6. 1866 sa oddeľuje aj Würzburg. Pre zakladateľku, ktorá mala už aj tak podlomené zdravie to bol úder, z ktorého sa už nespamätala. 21. 7. 1867 zomrel superior Reichard a 31. 7. 1867 ho nasledovala aj Matka Alfonza Mária.

2. 2. Osamostatnenie Viedne od Niederbronn

30. 12. 1856 sa grófka Flóra von Fries z poverenia Spolku svätej Alžbety, ktorého predsedníčkou bola, obrátila na materinec v Niederbronne s prosbou. Žiadala sestry, ktoré by spravovali starobinec na predmestí Viedne - v Reindorfe a ošetrovali chorých.

Na jar v roku 1857 tam Matka Alfonza Mária posielala skupinu sestier na čele so sestrou Teofilou. Spolok svätej Alžbety si nárokoval sestry výlučne pre svoje záležitosti, čo sa najmä energetickej sestre Teofile nepáčilo. Sestry sa kvôli týmto nezhodám vysťahovali z domu, ktorý im poskytol Spolok, a nastahovali sa do podnájmu. Už v roku 1863 otvorili v Šoproni, v diecéze Raab filiálku.

V roku 1863 v lete navštívil Viedeň biskup Räss a z jeho iniciatívy vyšla myšlienka založiť tu postulát⁷. Pre dievčatá, ktoré sa hlásili do kongregácie z Rakúska, bol Oberbronn veľmi vzdialený. Aj viedenský kardinál Rauscher bol naklonený tomuto plánu. Ambiciózna sestra Teofila plánovala ešte ďalej a myslela už na zriadenie noviciátu. Za týmto účelom kúpila dom a istá grófka sa ponúkla, že jej finančne pomôže, keď sa od nej dozvedela, že biskup Räss tu plánuje zriadiť noviciát. Bez vedomia zakladateľky bola za kardinálom, ktorý s plánom súhlasil. Biskupovi Rässovi napísala, že má dom a aj kardinál Rauscher je tejto myšlienke naklonený a poskytne jej pomoc a financie.

13. 2. 1865 chcel biskup Räss dovoliť zriadenie noviciátu a upovedomil o tom zakladateľku. Matka Alfonza Mária bola proti a argumentovala týmito dôvodmi:

⁷ Porov. SR. JOSEPH-MARIE, *Leben der Mutter Alphons Maria*, Alsatia Colmar, 1950, s. 221.

1. „Aj napriek vizitáciám a exercíciám sú obavy, že dôjde k vzdialeniu sa od pôvodnej duchovnosti.
2. Zakladateľke by sa tým vymklo z rúk premiestňovanie sestier.
3. Otvorením noviciátu by bol generalát ukrátený aj finančne (veno ašpirantiek).
4. V konštitúciách je zakotvené, že noviciát môže byť len v generálnom dome.“⁸

Zakladateľka sa v apríli 1865 rozhodla navštíviť Viedeň. Stretla sa aj s kardinálom a vyslovila sa, že nie je celkom proti zriadeniu noviciátu, ale uviedla svoje dôvody, kvôli ktorým by ho bolo možné zriadiť až neskôr. Pri stretnutí so sestrou Teofilou sa nezhodli na tom, kto bude noviciát viesť. Sestra Teofila bola proti tomu, aby zakladateľka menovala novicmajsterku. Chcela novicky viesť sama. Spočiatku ani sestra Teofila nepomýšľala na osamostatnenie sa od Niederbronnu. Do veci opäť zasiahol kardinál Rauscher, ktorý žiadal biskupa Rässa nielen o zriadenie noviciátu, ale aj o otvorenie viedenskej provincie. Odvolával sa na sestry Dobrého Pastiera, ktoré tiež zjednotil v provincii. Biskup Räss sa už však nechcel miešať do tejto záležitosti.

16. 3. 1866 sa kardinál rozhodol povýšiť viedenskú filiálku na samostatný generalát.

21. 3. 1866 píše sestra Teofila Matke Alfonze Márii, že týmto sa Viedeň osamostatňuje od generalátu v Niederbronne. Niekoľko sestier sa na vlastnú žiadosť vrátilo späť.

Matka Alfonza Mária sa rozhodla napísať do Ríma, ale odpoveď nepriniesla nijaké radikálnejšie riešenie. Biskup Räss sa mal na radu z Vatikánu poradiť s kardinálom Rauscherom o zriadení provincie, k čomu však nedošlo. Obaja - biskup aj kardinál - ľutovali rozdelenie kongregácie, ale už bolo rozhodnuté.

2. 3. Vznik bratislavskej Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa

Založenie filiálky viedenskej kongregácie v Bratislave

„V roku 1896 píše arcikňažná Izabela generálnej predstavenej Kongregácie dcér Božského Spasiteľa vo Viedni, aby poslala niekoľko sestier pracovať do Detskej nemocnice Františka Jozefa na Lazaretskej ulici v Bratislave, kde dočasne pracovali tri sestry

---

⁸ KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Matka Alfonza Mária – naša zakladateľka*, Bratislava 2000, interný materiál

Červeného kríža. Arcikňažnej sa podarilo získať štyri sestry z viedenského materinca, ktoré prevzali ošetrovanie chorých v spomínanej nemocnici za vedenia sestry Márie Pie Ehrlichovej. Sestry boli ubytované v istom súkromnom dome na Lazaretskej (Szechenyiho) ulici č. 14.

Detská nemocnica sa veľmi rýchlo rozrastala a preto bolo potrebné zvýšiť počet zamestnaných sestier. Viedenský materinec posielal ďalšie štyri.“⁹

Grófka Helena Szápáryová a jej pomoc sestrám

Počas účinkovania viedenských sestier v detskej nemocnici žila v Bratislave grófka Helena Szápáryová - jediná dcéra Márie Gabriely Adzelovej a grófa Bélu Szápáryho. Mala dvoch bratov, tí však zomreli v mladom veku. Po nešťastnej smrti svojho otca sa starala o matku. Mala veľkú láskou k Ježišovej Matke – Márii, milosrdenstvom k chorým a biednym, podporovala kňazov, rehoľníkov, kostoly. Starala sa o bratislavský gymnaziálny Kostol sv. Alžbety. Grófka Helena sa chcela odvdáčiť sestrám z viedenskej kongregácie za ošetrovanie a doopatrovanie svojej matky Márie Gabriely. Preto sa rozhodla zriadiť pre sestry vlastný dom. Najprv si zaumienila dať postaviť kláštor v bezprostrednej blízkosti gymnaziálneho kostola sv. Alžbety. Chcela, aby sa sestry starali o spomínaný kostol a v Bratislave zdarma ošetrovali chudobných chorých. K tomu im mala pomôcť aj základina stotisíc korún, ktorá mala prejsť do vlastníctva kongregácie. Mesto robilo grófke veľké prekážky a pri kostole bol iba malý pozemok, preto od tohto plánu upustila. Pre sestry kúpila pozemok spolu s ovocnou záhradou od staviteľa Alojza Salzleitnera na Jakubovom námestí č. 6. Neskôr kúpila od Kataríny Staarovej aj susedný dom na Jakubovom námestí č. 5, tiež spolu so záhradou, ktorá siahala až po Grösslingovu ulicu. Dom vystavil staviteľ Salzleitner podľa vyhotoveného plánu a po dokončení dostal meno po zosnulej grófkinej matke Dom Márie Gabriely. Základný kameň položil vdp. kanonik Arpád Kazacsay, farár mesta Bratislavy. Na tejto slávnosti sa zúčastnila generálna predstavená z Viedne sestra Mária Praxedes Kranková so svojou tajomníčkou sestrou Máriou Graciánou, grófka

---

⁹ HULJAKOVÁ, A., *Dejiny Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa*, RKCMF UK, Diplomová práca, Bratislava 1999, s. 18.

Helena Szápáryová, stavitel' Salzleitner, sestra Pia Ehrlichová, sestra Elfrída Hartmannová a všetky bratislavské sestry.¹⁰

2. 3. 1. Oddelenie sa od Viedne

Generálna predstavená Praxedes Kranková považovala dar grófký Szápáryovej stotisíc korún na zabezpečenie sestier a výstavbu domu v Bratislave za nepostačujúci. Okrem toho žiadala prevedenie tohto daru do vlastníctva kongregácie, v mene ktorej vystupuje generálny dom vo Viedni. Viedeň a Bratislava ako súčasť dvoch vtedy už samostatných štátov Rakúska a Uhorska mali však rozdielne majetko-právne zákony.¹¹ Kvôli týmto skutočnostiam sa vec skomplikovala. Prevedenie daru do vlastníctva by znamenalo ešte ďalšie náklady (kolky a iné výdavky) vo výške desaťtisíc korún.

Niektoré bratislavské sestry na základe týchto udalostí využili právo písať svojmu diecéznemu biskupovi bez dovolenia predstavených. Dňa 21. októbra 1913 napísali žiadosť kniežat'u prímasovi Jánovi Csernochovi, v ktorej uviedli, že základinu považujú za dostatočnú a prosili ho, aby im pomohol v týchto ťažkostiach a založil pre bratislavské sestry kongregáciu. *„Aby sa sestry zaistili proti všetkým výčitkám svedomia do budúcnosti, prosili utvoriť novú kongregáciu pod podmienkou, že sa tak môže stať bez akéhokoľvek hriechu. Okrem toho prosili, aby si v nej mohli ponechať názov viedenskej kongregácie, svoje rehol'né meno a rúcho.“*¹²

Knieža prímas J. Csernoch sa obrátil 2. novembra 1913 na Svätého Otca Pia X., aby dostal splnomocnenie, bez ktorého by tento krok nemohol urobiť.

Kardinál Csernoch zakrátko nato rokoval s najvyšším predstaviteľom viedenského generalátu kardinálom Friedrichom Gustávom Piffлом, viedenským arcibiskupom. Ten v liste z 21. februára 1915 súhlasil a nič nenamietal proti oddeleniu sa sestier v Uhorsku od Viedne.

Z Ríma obdržal knieža prímas J. Csernoch žiadané splnomocnenie, ktoré v slovenskom preklade znie:

¹⁰ Porov. HULJAKOVÁ, s. 18 – 19.

¹¹ Rok 1867 - 12. jún: Premena rakúskeho štátu na dvojštát Rakúsko-Uhorsko (dualizmus); samostatné vlády pre rakúske a české krajiny, Halič a pre Uhorsko; spoločná len zahraničná politika a armáda (HROCH, M., *Európa - historické udalosti*, Bratislava, Smena 1985, s. 172).

¹² *Kronika Kongregácie dcér Najsvätejšieho Spasiteľa*, Bratislava, roky 1915 - 1939, s. 15.

„Mocou osobitných splnomocnení obdržaných od Svätého Otca Posvätná Kongregácia rehoľných osôb vracia žiadosť po zvážení jej obsahu múdremu dobrodeniu žiadateľa J. E. kardinálovi arcibiskupovi splnomocňujúc ho, aby urobil, čo v Pánu uzná za osožné.“

Rím 11. decembra 1914 kardinál O. Lagino, prefekt, Adolf, biskup kanopský, tajomník

Na základe tohto splnomocnenia mohol kardinál Csernoch oslobodiť sestry v Uhorsku od sľubu poslušnosti voči viedenskej generálnej predstavenej a vytvoriť v Bratislave samostatnú kongregáciu s tým, že si sestry ponechali pôvodné pravidlá a rúcho. Keďže splnomocnenie bolo dané v úplne všeobecnom zmysle, mohol vykonať podľa potreby aj iné opatrenia.

Skôr, akoby kardinál podnikol prvé kroky, musel zvážiť všetky možnosti, ktorými bolo možné dosiahnuť cieľ. Nebolo totiž v úmysle založiť samostatnú kongregáciu, ale jej rozšírenie v Uhorsku a zaistenie daru grófký Szápáryovej pre sestry. Samostatná kongregácia mala byť utvorená len vtedy, ak by sa daný cieľ nemohol dosiahnuť iným spôsobom.¹³

Osamostatnenie bratislavskej a šopronskej filiálky

Kardinál Csernoch, skôr ako by bol oddelil filiálky v Uhorsku od Viedne, musel sa presvedčiť, či by týmto krokom uhorské filiálky nestratili svoju životaschopnosť. Preto nariadil prelátovi kanonikovi Alexandrovi Gaiblovi, aby sa spýtal bratislavských sestier, ktoré z nich si žiadajú nezávislú kongregáciu. V tejto správe zo dňa 12. 1. 1915 sa okrem iného podáva zistenie, že z ôsmich sestier, ktoré pracovali v Nemocnici Františka Jozefa sa vyslovili štyri sestry pre rozluku, jedna rozhodne proti nej, ale chcela zostať v Bratislave, a tri sa chceli vrátiť do viedenského materinca. V tom sa im ani nebránilo, pretože kardinál bol jednoznačne za to, aby sa sestry slobodne rozhodli buď pre Viedeň,

---

¹³ Por. Huljaková, s. 24

alebo Bratislavu. Tento krok kardinál podnikol, aby zistil, s ktorými sestrami je možné počítať pre bratislavskú nemocnicu.

O niekoľko dní sa odohrali udalosti, ktoré prispeli k urýchleniu oddelenia sa sestier v Uhorsku od Viedne. Tým pádom už nebolo možné pomýšľať na možnosť vytvorenia provincie viedenskej kongregácie v Uhorsku. Tak ako boli oslovené bratislavské sestry, oslovil kardinál aj osem sestier v sirotinci Voziánium (Šoproň). Tieto sa vyslovili za založenie novej kongregácie. Mylne sa však domnievali, že vyjadrením svojho názoru už prestali patriť k viedenskej kongregácii. Túto svoju domnienku oznámili v liste z 18. januára 1915 generálnej predstavenej vo Viedni. Generálna predstavená sestra Praxedes Kranková v liste z 23. januára 1915 adresovanom kardinálovi Csernochovi oznámila, že uznala rozluku za uskutočnenú. Dozvedela sa, že aj niektoré bratislavské sestry verejne vyjadrili svoje rozhodnutie osamostatniť sa pred prelátom Alexandrom Gaiblom. Preto povolala naspäť do viedenského materského domu sestry, ktoré sa rozhodli patriť naďalej do pôvodnej kongregácie.

Kardinál Csernoch bol týmto listom veľmi prekvapený, ako to vysvitá z jeho odpovede generálnej predstavenej zo dňa 26. januára 1915. V odpovedi zdôraznil, že iba on má splnomocnenie oddeliť uhorské filiálky od Viedne. Doteraz však žiadne rozhodnutie nevydal. Tvrdil, že vyjadrenie sa sestier neznamena už uskutočnenie rozluky. Preto bolo pre neho veľkým prekvapením, keď sa dozvedel, že generálna predstavená považuje rozluku za uskutočnenú. Rýchly beh týchto udalostí už nechcel zastaviť, ani meniť. Pôvodne nemal v úmysle v žiadnom prípade riešiť situáciu takýmto spôsobom. Bol by najprv rokoval o viacerých veciach s generálnou predstavenou. Tá ho však predišla, keď odvolala sestry z Bratislavy bez predchádzajúceho dohovoru s ním. Po týchto krokoch sa cítil oprávnený ďalej rozhodovať samostatne. Preto oddelil uhorské filiálky od viedenského materinca, sestry oslobodil od sľubu poslušnosti voči generálnej predstavenej z Viedne a podriadil ich autorite ostrihomského arcibiskupa, ktorú v tej dobe zastával on sám. Samostatná bratislavská kongregácia však ešte nebola oficiálne zriadená.

Kardinálovi Csernochovi osobitne ležalo na srdci pôsobenie sestier v bratislavskej nemocnici. Štyri odvolané sestry a dve postulanky chcel čo najskôr nahradiť. Z tohto dôvodu a z moci splnomocnenca, ktorú mal, sa obrátil na generálnu predstavenú vo Viedni,

aby umožnila sestram pochádzajúcim z Uhorska a pôsobiacim v ktorejkoľvek viedenskej filiálke slobodne sa rozhodnúť patriť k pôvodnej kongregácii, alebo sa vrátiť do Uhorska a včleniť sa do novej kongregácie. Kardinál Piffl písal 21. februára 1915 kardinálovi Csernochovi, aby poukázal na ujmu, ktorú by utrpela viedenská kongregácia zrealizovaním jeho žiadosti. Medzitým však svojvoľne prestúpili štyri sestry z Viedne do Bratislavy. Tým sa zabezpečil dostatok pracovných síl v spomínanej bratislavskej nemocnici, ale vo Viedni nastal rozruch. Preto kardinál Csernoch prísne zakázal bratislavským sestram akýkoľvek svojvoľný styk s viedenskou kongregáciou bez jeho vedomia. Súčasne uistil kardinála Piffľa, že sestry nebudú môcť prestupovať z Viedne do Bratislavy a z Bratislavy do Viedne bez toho, aby o tom osobne nevedel. Kardinála Piffľa a generálnu predstavenú vo Viedni zároveň prosil, aby mu predostreli akékoľvek obavy, ktoré by sa po čase ešte vyskytli.

Problémy s viedenskou kongregáciou sa týmto pokojne vyriešili. Kardinál Piffl odpovedal kardinálovi Csernochovi, že súhlasí s vyriešením záležitostí pre spokojnosť oboch strán.¹⁴

---

¹⁴ Porov. HULJAKOVÁ, s. 18 – 28.

3. Prvky spirituality Matky Alfonzy Márie

Hlbokú skúsenosť kresťanského života nachádzame prítomnú u mnohých ľudí, ktorí intenzívne žili svoje krstné a mnohí aj rehoľné zasvätenie. Každý z nás prežíva svoj vzťah k Bohu jedinečne, neopakovateľne. Preto ho charakterizujú isté typické prvky, ktoré vystupujú do popredia viac, ako u iných ľudí.

3. 1. Kresťanská spiritualita a charizma

Spiritualita a charizma úzko súvisia s duchovnou skúsenosťou nejakej osobnosti – zakladateľa, alebo zakladateľky rehoľnej rodiny, alebo nejakého hnutia v Cirkvi. Ich zážitok s Bohom, ktorý prežili a vnímajú ho ako dar Ducha sv., je prítlačivý aj pre iných ľudí, ktorí s nimi prichádzajú do kontaktu a chcú mať na ňom podiel. Preto je potrebné trochu hlbšie nahliadnuť do obsahu pojmov *spiritualita a charizma*, aby sme boli schopní odlíšiť jeden od druhého a tak sa konkrétne pozrieť na charakteristické prvky spirituality Matky Alfonzy Márie.

3. 1. 1. Spiritualita

Spiritualita označuje predovšetkým žitý základný postoj človeka, ktorý sa oddáva Bohu a jeho kráľovstvu. Preto je spiritualita tak mnohoznačná ako život sám a ako rôznosť všetkých možných vzťahov k Bohu. Čo sa týka pôvodu slova a jeho obsahu, je to z gr. „pneumatikós“, čo sa do latinčiny prekladá ako „spiritualis“ a označuje kresťanskú existenciu. Nemožno si ju zamieňať ani so zbožnosťou, ktorá vyjadruje subjektívnu stránku náboženstva, ani s religiozitou (potreba a schopnosť človeka byť vo vzťahu s vyššou bytosťou). Je mnoho pokusov o definíciu spirituality napr.: „život z Ducha“ (K. Rahner), „integrácia celého života do životnej formy, ktorá je reflektovaná a preniknutá vierou (Inštitút pre rehole), „prežívanie viery v konkrétnych životných podmienkach“ (P. M. Zulehner).¹⁵

Obsah pojmu spiritualita vyjadruje teológ Hans Urs von Balthasar na základe všeobecne panujúcej predstavy ako „základný postoj, praktický, alebo existenciálny, ktorý

¹⁵ Porov. SCHÜTZ, Ch., *Praktisches Lexikon der Spiritualität*, Verlag Herder Freiburg im Breisgau, 1992, s. 1171.

je dôsledkom, alebo vyjadrením toho, ako človek vníma svoje náboženské bytie, alebo všeobecnejšie, svoj etický postoj: ide o činné a habituálne určenie svojho života, na základe jeho objektívneho priameho poznania a konečných rozhodnutí.¹⁶

Balthasar rozlišuje v ľudskej spiritualite vychádzajúc z gréckej filozofie tri rozmery:

1. Človek je v protiklade k hmotnému svetu a k zvieratám „**určený duchom**“. Duch je v skutočnosti jeho hybnou silou.
2. Duch túži po **sebauskutočnení**, t. z. po seba vyjadrení vo svete, po dovŕšení seba samého, jedná sa tu o rozmer *rozhodovania*.
3. Človek nemôže sám seba chápať ako konečnú normu, lebo sám zo seba môže dosiahnuť len relatívne, nedokonalé. Je preto potrebné, aby sa ľudský duch dal viesť **Duchom absolútnym**.

Tieto tri časti spirituality nachádzajú svoje plné dovŕšenie v osobe a učení Ježiša Krista a sú ďalej uskutočňované v Cirkvi. Rôzne spirituality, ktoré sa objavujú v priebehu cirkevných dejín, sú len zvláštnymi aplikáciami spirituality evanjelia. Človek, alebo skupina ľudí, ktorí ju zakladajú, uprednostnia bezpochyby jeden z rysov evanjeliovej spirituality a urobia z nej dynamický stred konkrétneho života, avšak v skutočnosti je tento výsadný stred – pokiaľ sa jedná o autentickú spiritualitu – len bodom, na základe ktorého je evanjelium žité vo svojej celistvosti.

B. Franling rozlišuje rôzne „momenty“ pojmu spirituality:

1. činnosť Ducha
2. angažovanosť života v jeho celistvosti
3. objektivizácia a realizácia
4. schopnosť zdieľať sa
5. odpoveď na konkrétne dejinné situácie

Jeho definícia spirituality znie: „*Kresťanská spiritualita je spôsob života pod vedením Ducha, bytie plne veriace, v ktorom sa život Kristovho ducha v nás stáva zjavným cez dejinné podmienenosti konkrétneho života.*“¹⁷

---

¹⁶ VON BALTHASAR, H.U., *Das Evangelium als Norm und Kritik aller Spiritualität*, Concilium, sv. 1, nem. vyd., s. 715-22 in Haas A., atď., *Studijní texty ze spirituální teologie I.*, Refugium, Olomouc – Velehrad 2003.

Jednotlivé spirituality nemôžeme zjednodušene vidieť ako výsledok osobných či skupinových preferencií, ale ako cieľavedomé pôsobenie Ducha sv., ktorý imanentne spolupôsobí s danosťami jednotlivých osôb určitej mentality, určitého stavu, určitého miesta a určitej doby. Zvlášť výrazne to vidíme na spiritualitách jednotlivých rehoľných inštitútov a duchovných hnutí, ktorých stredom je vždy **konkrétna charizma, zvláštny dar Ducha sv. ako odpoveď na aktuálne potreby cirkevného spoločenstva.**

Množstvo spiritualít

Je dôležité pochopiť problematiku existencie množstva spiritualít v jednom spoločenstve Cirkvi. *„Nie sme schopní prežívať celé bohatstvo Kristovho tajomstva v celku, naraz. Preto si „vyberáme“ určitý aspekt Kristovho tajomstva (napr. Vtelenie, skutočnosť kríža, jeho modlitbu, hlásanie evanjelia a pod.) a okolo neho ako okolo ústredného bodu usporiadame ostatné prvky tak, aby sa postupne vytvoril obraz celého Krista, ktorého vidíme z určitej perspektívy, ktorá je určená voľbou stavebného princípu. Z toho môžeme pochopiť, že každá snaha redukovať nejakým radikálnym spôsobom značné a často nepriehľadné množstvo spiritualít Cirkvi by mohlo znamenať vážne ochudobnenie jej svedectva o Kristovi a riziko aj pre jej samotnú pravovernosť.“¹⁸* Spirituality jednotlivých rehoľných inštitútov teda vo svojej podstate stavajú na niektorom aspekte života Ježiša Krista, veď ako hovorí dekrét PC: *„Základnou normou rehoľného života je nasledovanie Krista podľa evanjelia.“* Každého zakladateľa, či zakladateľku oslovilo a bytostne sa dotklo nejaké tajomstvo Ježišovho života, ktoré položili ako duchovný základ pre spiritualitu svojho inštitútu.

Spiritualita rehoľníkov

„Základným prvkom je zasvätenie, ktoré nachádza svoje tradičné vyjadrenie v profesii evanjeliových rád, čistoty, chudoby a poslušnosti.

Ďalším konštitutívnym prvkom je spoločenstvo – komunita, a to aj cez opačné vonkajšie zdanie, nie len pre cenobitické, ale aj ermitské formy rehoľného života. Nie je

¹⁷ Porov. HAAS, A. atď., *Studijní texty ze spirituální teologie I.*, Refugium, Olomouc – Velehrad 2003, s. 39.

¹⁸ KOHUT, V., *Spiritualita*, in DE FIORES, S., GOFFI, T., *Slovník spirituality*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1999, s. 904 – 912.

rozhodujúce, či rehoľná osoba trvalo žije v komunite, alebo nie; podstatou je duchovné puto tých, ktorí žijú rovnakým spôsobom života (podľa určitých pravidiel).

Tretí prvok môžeme vidieť v **charizme alebo poslaní** daného inštitútu. To nie len vymedzuje dané spoločenstvo voči ostatným rehoľným rodinám, ale je nevyhnutnou podmienkou toho, aby sme mohli hovoriť o rehoľnej spiritualite.¹⁹

3. 1. 2. Charizma

Jadrom každej rehoľnej spirituality a «ospravedlnením jej existencie» je **charizma** – **zvláštny dar Ducha sv.**, daný konkrétnym osobám pre dobro spoločenstva Cirkvi v konkrétnom historickom okamihu. Prvým dôvodom tohto daru je teda služba Cirkvi a preto jedným z rozlišujúcich kritérií opodstatnenosti zrodzenia či pretrvávania existencie inštitútu je jeho aktuálnosť.

Adresátom tejto charizmy je v prvej etape vzniku inštitútu jeho zakladateľ (resp. zakladateľka, či zakladatelia), ktorého prvým zámerom nie je vytvoriť novú spiritualitu, ale odpovedať na Božie podnety, ktoré ho vedú ku konkrétnej angažovanosti v Cirkvi s ohľadom na jej potreby.

Druhou etapou, z hľadiska pokračovania inštitútu a utvárania konkrétnej spirituality väčšinou ešte dôležitejšou, než je prvá, je obdobie, keď sa prostredníctvom prvých učeníkov vteľuje pôvodný zámer zakladateľa do života iných osôb. Dochádza tu k postupnému a často veľmi nevedomelému odlišovaniu autentickej všeobecnej charizmy od osobných špecifik (a osobných chariziem) zakladateľa a jeho druhov.

V treťom období, ktoré väčšinou začína s druhou generáciou členov inštitútu, sa definuje odlišnosť (a mnohokrát sa len teraz kodifikuje), čo patrí k podstate existencie spoločenstva a čo nie.²⁰ Apoštolská exhortácia *Vita consecrata* povzbudzuje všetkých zasvätených, že „predovšetkým je potrebná vernosť charizme zakladateľa, ako aj duchovnému dedičstvu každého inštitútu, ktoré sa na základe tejto charizmy vytvorilo. Práve touto vernosťou inšpirácii zakladateľov a zakladateľiek - ktorá je sama osebe darom Svätého Ducha - možno ľahšie objaviť a horlivejšie prežívať podstatné prvky zasväteného

¹⁹ Tamže, s. 910

²⁰ Porov. Tamže, s. 911.

života. Dominujúcim prvkom charizmy je hlboká túžba duše pripodobniť sa Kristovi, aby vydávala svedectvo o zvolenom aspekte jeho tajomstva: tento aspekt sa má uskutočňovať a rozvíjať v autentickej tradícii inštitútu v súlade s jeho pravidlami, stanovami a štatútmi.²¹

Základným bodom, na ktorom sa buduje jednota spoločenstva, je odkaz na osobu vlastného zakladateľa a na charizmu, ako ju on žil a podával ďalej, ako aj na charizmu, ktorú inštitút zachovával a rozvíjal po celý čas svojej existencie.²²

„Žiť v spoločenstve teda znamená spoločne žiť Božiu vôľu podľa nasmerovania charizmy, ktorú zakladateľ dostal od Boha a preniesol ju na svojich žiakov a nasledovníkov. Spoločenstvo má s bratmi tento dar deliť a môže ním obdarovať Cirkev pre život sveta. Preto sú tak výhodné vzdelávacie programy, ktoré obsahujú pravidelné kurzy pre štúdium a modlitbové zamyslenia nad osobnosťou zakladateľa, charizmou a konštitúciami.

Prehĺbené chápanie charizmy privádza k jasnému pohľadu na vlastnú identitu, okolo ktorej sa dá ľahšie uskutočniť jednota a spoločenstvo. Umožňuje aj tvorivé prispôsobovanie sa novým situáciám a toto zasa dáva inštitútu dobrú perspektívu do budúcnosti.

Charizmatickú identitu treba veľmi podporovať, lebo zovšeobecnenie je skutočným nebezpečím pre vitalitu rehoľnej spoločnosti.²³

3. 2. Vplyv sv. Terézie z Avily a sv. Alfonza z Liguori

„Rehoľa Božského Vykupiteľa má za patrónov sv. Alfonza Máriu z Liguori a sv. Teréziu z Avily, aby si stále na ich príhovor a pod ich ochranou zachovala pravú duchovnosť, pretože obaja svätí obnovili rehoľné spoločnosti, ktoré založili;

²¹ JÁN PAVOL II., Postsynodálna apoštolská exhortácia *Vita consecrata*, Rim, 25. marca 1996, 36.

²² Porov. KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Bratský život v spoločenstve*, Rk. biskupský úrad, Banská Bystrica 1996, s. 37.

²³ *Tamže*, s. 37.

a pretože zbožná panna, ktorú Boh povolal založiť túto rehoľu, s veľkou dôverou uctievala týchto svätých. ²⁴

Zakladateľka si osobitným spôsobom uctievala sv. Teréziu z Avily a sv. Alfonza z Liguori, ako to dokazuje aj text Prvých pravidiel, ktorý napísala v roku 1849. Korene tejto úcty môžeme hľadať už v detstve, ako to dokumentuje jedna zo životopisných publikácií: „*V rodine je zvykom čítať životopisy svätých. Alžbeta pozorne počúva, životné príbehy svätcov v nej nachádzajú hlbokú ozvenu. Keď má sedem rokov, veľmi ju osloví život svätej Terézie Avilskej. Aj ona sa chce stať svätou.*“²⁵ Hlboký vzťah k modlitbe a samote nám trochu podkrývajú možný vplyv veľkej španielskej mystičky na duchovný vývoj Alžbety Eppingerovej: „*Láska k samote už vtedy mocne oslovila moje srdce. Často som vyhľadávala osamelé miesta, kde ma nikto nehľadal. Sadla som si, obrátila oči k nebu, zodvihla som zložené rúčky a modlila som sa.*“²⁶ Na vyučovaní pre postulanky sa necháva inšpirovať životopisom sv. Terézie a svojim spoločníckam hovorí o pokore tejto veľkej svätice a o sesterskej láske, ktorá má medzi nimi vládnuť.²⁷ Terézia bola pre ňu príkladom horlivosti, húževnatosti a modlitby.²⁸ V korešpondencii medzi abbé Reichardom a biskupom Rässom sa v jednom z listov dočítame, že práve v čase konania si deväťdňovej pobožnosti ku cti sv. Terézie obsiahol abbé Reichard zvláštne milosti a osvietenia ohľadom založenia rehole.²⁹

Alžbeta Eppingerová v deň svojej obliečky 10. septembra 1849 prijíma s rehoľným rúchom aj nové meno – sestra Alfonza Mária.³⁰ V istej extáze zakladateľka videla, ako katolícka Cirkev všestranne rozvíja skutky milosrdenstva, ako sa ujíma núdzných ľudí.

²⁴ KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Prvé pravidlá*, interný preklad, Bratislava 2001, s. 6.

²⁵ RICHOMME, A., *Matka Alfonza Mária*, Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, Bratislava 2000, Určené pre vnútornú potrebu, s. 9.

²⁶ KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Život panny Alžbety Eppingerovej, z nariadenia jej spovedníka ňou vyrozprávaný a ním napísaný* (Autobiografia Matky Alfonzy Márie), Bratislava 2000, interný preklad, s. 5.

²⁷ Por. RICHOMME, *Matka Alfonza Mária*, s. 21.

²⁸ Por. SCHNEIDT, G., *Poučenia o živote ctihodnej Matky Alfonzy Márie*, Vydavateľstvo Slovenská provincia Kongregácia Sestier Božského Vykupiteľa, MTM Levoča 2004, s. 35.

²⁹ Porov. SCHWESTERN VOM GÖTTLICHEN ERLÖSER; *Entfache die Gnade Gottes wieder, die dir zuteil geworden ist IV.*, Éditions du Signe, Strasbourg 1997, s. 25.

³⁰ Porov. PFLÉGER, L., *Die Kongregation der Schwestern vom Allerheiligsten Heilande*, Herder & Co., Freiburg im Breisgau 1921, s. 22.

Ďalej videla, že napriek tomu je ešte stále veľa chudobných chorých, o ktorých sa nikto nestará. Tu zasiahol podľa plánu Prozreteľnosti sv. Alfonz. Bol veľkým priateľom chudobných. Učil zakladateľku pomáhať práve týmto chudobným chorým. To je dôvod, prečo je sv. Alfonz patrónom kongregácie.³¹

V deň svojej prvej profesie, 2. januára 1850 sa Matka Alfonza Mária modlí: „*Svätý Alfonz, svätá Terézia, pozrite sa na to ťažké bremeno, ktoré mi bolo uložené, pomôžte mi! Pomôžte mi! Orodajte za mňa!*“³² Spolu so sv. Jozefom, ktorý je hlavným patrónom kongregácie sa doteraz sestry s dôverou utiekajú aj k sv. Terézii a sv. Alfonzovi.

3. 3. Charakteristické prvky spirituality Matky Alfonzy Márie

„Zhromaždenie synody biskupov, ktoré malo na starosti prípravu Jubilea, s ohľadom na zasvätený život a berúc do úvahy Svätého otca vyzývajú zasvätených mužov a ženy v rôznych prostrediach a kultúrach, aby povzbudzovali všetkých zasvätených, aby sa sústredili predovšetkým na spiritualitu.“³³

Táto výzva je v Cirkvi a v dejinách zasväteného života aktuálna vždy. Znamená to vždy obracať zrak a pozornosť na duchovný základ, na ktorom postavili zakladatelia spoločností svojej rehoľnej rodiny. Vždy nás má oživovať to, čo pohýnalo našich zakladateľov k takým veľkým dielam a usmerňovať aj naše snaženia byť verní ich odkazu.

Ak budeme žiť spiritualitu, ktorú nám ponúka naša zakladateľka Matka Alfonza Mária, zaiste budeme na pulze doby a potrieb času, v ktorom žijeme. Spiritualita a charizma je daná cez zakladateľa. V tomto skvelom a rôznorodom svedectve sa odzrkadľujú mnohoraké dary, ktoré Boh udelil zakladateľom a zakladateľkám, týmto sa otvorili pôsobeniu Ducha sv., dokázali čítať znamenia čias a inšpirovaným spôsobom odpovedali na stále nové potreby.

³¹ Por. SCHNEIDT, *Poučenia o živote*, s. 24.

³² SCHWESTERN VOM GÖTTLICHEN ERLÖSER, *Entfache die Gnade IV.*, s. 49.

³³ KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Znovu začať u Krista*, SSV, Trnava 2003, 4.

Prednostnou úlohou zasväteného života je zviditeľniť zázrak, ktorý Boh pôsobí v slabých ľuďoch. Viac ako slovami dokazuje tento zázrak výrečná reč prežiarenej existencie, ktorá je v stave prekvapiť svet.³⁴

3. 3. 1. Alžbetin duchovný vývoj

Cesta s Bohom v období detstva a v mladosti

Rodinné prostredie so svojimi zvykmi, mentalitou, vzťahmi v rodine a v okolí, v ktorom Alžbeta vyrastala, bolo dobrou pôdou, ktorá podporovala vzrast semienka zasiatého do jej duše.

Ako dieťa Alžbeta už v útlom veku mala veľkú radosť z modlitby, rada sa modlila k Božej matke, vnímavo si všimala ľudí v kostole a nadchýnala sa ich nábožnosťou, čo ju viedlo k prosbe o takúto zbožnosť. Vrucne túžila po poznaní Boha, ďalej sa táto túžba prehlbovala, chcela ho viac milovať a páčiť sa mu: „*Keď so mala asi šesť rokov, pocítila som v sebe silnú túžbu skutočne spoznať Boha. Keď som bola sama alebo s inými, vždy som sa zaoberala myšlienkou: keby som len lepšie poznala Boha; čo mám robiť, aby som ho opravdivo poznala.*“³⁵ Rada sa modlila v širom poli, príroda ju povznášala k Bohu. Rástla v nej aj túžba po samote, cítila sa stále viac priťahovaná k vnútornej modlitbe a stálemu dôvernému styku s Bohom. Jej modlitbový život sa nevyznačoval len povzneseným naladením, ale aj chvíľami suchopárnosti, ktoré na ňu pôsobili sklúčujúco: „*Pozri, môj Božský ženich, prinášam ti srdce, ktoré je bez lásky, poklony a túžby. Môj Bože a Spasiteľu, nemám nič, preto ti nemôžem nič dať, odpusť mi, nemám nič okrem teba. Nevšímajúc si svoju biedu predsa idem k tebe, prijmi celé moje srdce, také aké je. Nemám nič okrem seba a všetko, čo je moje je tvoje. Ak chceš, aby som trpela takýmto spôsobom, nech sa stane tvoje vôľa, veď nezaslúžim si nič lepšie.*“³⁶ K modlitbe začala pociťovať nechúť, ba odpor, ale s vytrvalosťou v nej pokračovala. Cvičila sa vo vnútornej modlitbe celý deň. Impulz k tomu jej dávalo aj poznávanie seba samej – jej slabosti a pády. Slabosťami jej osobnosti boli – svojhlavosť, prchkosť, keď jej vôľa narazila na odpor, a ťažkosť podriaďiť sa rodičom. Neostala však pri tom, našla si vhodnú pomoc, ktorá jej

³⁴ Porov. VC 20.

³⁵ *Entfache die Gnade IV.*, s. 8.

³⁶ *Entfache die Gnade II.*, s. 29.

pomáhala hlavné chyby postupne korigovať – samotu, ticho, umŕtvenie a predovšetkým modlitbu: rozhovor s Bohom, aby mohla správne rozlišovať svoje túžby. Počas prípravy na prvé sv. prijímanie prišla na to, že je dobré nechať sa viesť a formovať.

Veľmi ju oslovoval pohľad na kríž a často uvažovala o Ježišom umučení. Pod Kristovým krížom pochopila, že existuje spojenie medzi Ježišovou obetou a hriechom človeka. Odvtedy chápala, čo je to hriech. Na druhej strane však vnímala veľkú lásku a to jej prinášalo radosť. Niekedy bola tak prudko skúšaná, že skoro strácala odvahu. Ale vždy nanovo našla silu v modlitbe. Všetko chcela pretrpieť v mlčaní a z lásky k Ježišovi. Po vytrvalej modlitbe sa dostavila aj útecha a odmena. Alžbeta hovorí o svojej skúsenosti: *„Po tejto celkovej oddanosti uštedril mi Boh v nasledujúcich dňoch nevýslovné milosti, že som mohla dlho zotrvať v modlitbe. Často som vstávala v noci a rozjímal som o Ježišom utrpení, potom o jeho láske, ktorú nám preukazuje v Najsvätejšej sviatosti oltárnej. Už vtedy som uvažovala o Božej добрote, ktorú nám Ježiš preukazuje a rozdáva prostredníctvom svojho sluhu oltára. Plakávala som pri rozjímaní o Božej láske k nám. Vzdychala som aj pre nevďak ľudí, ktorí túto nekonečnú lásku zneužívajú.“*³⁷

Tajomná etapa

V živote Alžbety Eppingerovej bolo aj ťažké obdobie. Vo veku 14 alebo 15 rokov, po prvom sv. prijímaní už patrila k dospelým. Osobne prežila, že hľadanie Boha je dlhá cesta a že na tejto ceste sú etapy mlčania a temnoty – bez toho, aby stratila dôveru. Naopak – naučila sa rozumieť, že táto noc tiež dokazuje Božiu prítomnosť a odpoveď na jej volanie.³⁸ Veľké vnútorné napätie, odpor rodičov voči jej želaniu stať sa rehoľnou sestrou, príliš veľká námaha o vernosť v modlitbe spojená s pracovnými povinnosťami... toto všetko oslabilo jej zdravie. Tri po sebe nasledujúce skúšky vo forme choroby, ako sa zdá, odporovali všetkým jej plánom, no otvorili jej iné cesty stretnutia sa s Bohom. Počas tretej choroby 1845 – 1849 konštatoval abbé Reichard hlbokú zmenu v duchovnom živote svojej farničky. Žila v zjednotení s Bohom veľmi intenzívnym stupňom, ktorý bol znakom mimoriadnej milosti.³⁹ Alžbetino osobné vyžarovanie priťahovalo množstvo návštevníkov

³⁷ *Entfache die Gnade I.*, s. 17.

³⁸ Porov. *Tamže*, s. 14.

³⁹ Porov. HÉRISSAND, D., *Spirituelles Erbe*, Oberbronn 2002, interný materiál

do izby „chorej“. Rady a povzbudenia, ktoré Alžbeta dávala, sú zachytené v zachovaných poznámkach a správach. Týkajú sa najmä lásky k Ježišovi, života v Božej prítomnosti, dôvery v Boha, stretnutia sa s Bohom v modlitbe, správnej modlitby, pokory, úprimnosti a prípravy na modlitbu. Otvorené srdce prijíma Božie dary a prináša bohaté ovocie. Bezmocnosť a obmedzenosť, ktorú spôsobila choroba, ju učili byť viac vnútorne slobodnou, vnímavou na Božie výzvy a viac sa nezištne obracať na Boha a od neho očakávať všetko. Alžbeta, ktorá bola najmä počas svojej tretej choroby dlhšie pripútaná na lôžko a stala sa tak záťažou pre viacdetnú rodinu, z vlastnej skúsenosti pochopila, čo je to byť odkázanou na druhých. Preto, keď sa uzdravila a nasledovala Božiu vôľu v založení kongregácie, osobitnú starostlivosť venovala chorým a opusteným.

V nasledujúcich riadkoch, ktoré spracovala sr. Denise Hérissard, môžeme vnímať duchovný postoj, s akým Alžbeta prežívala toto ťažké obdobie svojho duchovného života, ktoré predchádzalo založenie kongregácie.

1. *„Prijať cestu, na ktorú bola pozvaná. Prijať chorobu, slabosť, ktorá sa stala ťarchou pre rodinu. Prijať vlastne milosti, ktoré ju robili inou ako ostatní ľudia. Predovšetkým ochota prijímať návštevníkov, povedať im Božie slovo, pochopiť, čo sa deje v ich srdci.*
2. *Plniť Božiu vôľu, aby odpovedala na jeho lásku a otvorila sa jeho milosti. Bola si vedomá svojich slabostí, napredovala v sebapoznaní, videla svoje hriechy, načo vo svojom živote neodpovedala. Nechala sa poučať, usmerniť. Podriadenie sa, pokora, aj keď jej boli udelené mimoriadne milosti. Plniť Božiu vôľu znamená odpovedať na Ježišovu lásku tak, ako to od nej on chce.*
3. *Ovocie tejto obety je vytrvanie na ceste s Kristom Spasiteľom. V chvíľach najhlbšej temnoty zažíva hlboké spojenie s tajomstvom spásy, ktorému sa celkom dáva do služby: Mojím jediným želaním je, aby všetci ľudia ctili meno nášho Pána a aby ho viacej poznávali. Cítila veľkú túžbu, aby mohla zabrániť všetkým hriechom a pracovať na spáse duší. Dôveruje Pánovi a celkom sa odovzdáva Ježišovmu srdcu.“⁴⁰*

---

⁴⁰ Porov. HÉRISSAND, *Spirituelles Erbe*

3. 3. 2. Kristocentrizmus u Alžbety Eppingerovej

„Nemalo by byť potrebné povzbudzovať vás v láske k Ježišovi...

Či nás nemiluje on oveľa viac ako ho môžeme my milovať?“

„Nechat' hovoriť Alžbetu, to znamená obdivovať stretnutie človeka so živým Bohom, ktorý je prítomný v Ježišovi Kristovi.“⁴¹ Svoj vzťah k Ježišovi budovala Alžbeta Eppingerová už od svojho ranného detstva. Prispievala jej k tomu aj vhodná duchovná klíma v nábožnej rodine, kde sa denne modlilo a čítalo Sv. písmo. Hlavne v chvíľach samoty v osobnej modlitbe nadväzuje hlboký vzťah k Ježišovi, ktorý sa stáva veľkým dôverníkom jej každodenného života. Už ako malé dieťa približne vo veku 5 rokov sa modlí: „Milý Ježiš! Daj predsa, aby som bola zbožným a milým dieťaťom. Chcem ti celkom patriť.“⁴² Ako sedemročná rozmýšľa nad skutočnosťou neba a veľmi túži Boha poznávať a milovať. Preto sa chce stať svätou. Vo svojich ôsmych rokoch sa ešte vrúcnejšie venovala modlitbe, rástla v nej túžba Boha poznať, milovať a robiť, čo sa jemu páči, ako to vyjadruje v svojej modlitbe: „Dokážem ťa, o môj milý Bože, cez celý život milovať a vždy robiť, čo sa tebe páči?“⁴³

Ako osvedčený prostriedok učiť sa milovať Ježiša Matka Alfonza Mária uvádza to, že ho musíme najprv poznať. A ako ho najlepšie poznávať? Pristupovať často k sv. prijímaniu, rozjímať o jeho veľkej добрote a milosrdenstve, stále žiť v spojení s ním, rozjímať o Pánovom utrpení – toto sú prostriedky, ako dospieť k láske k Ježišovi. „Ničím iným nemôžeme Ježišovi dokázať lásku, ako cvičením sa v čnostiach a verným plnením povinností. Ale namysli si, že nemiluješ Ježiša, keď necítiš v sebe túžbu a zdá sa ti, že nemáš ani iskierku lásky. Nie! Lebo nie v citoch spočíva láska, ale v tom, že všetky svoje povinnosti plníme tak, ako keby sme boli omilostené všetkými možnými útechami, bez toho, žeby sme dbali na opustenosť a bezútešnosť, ktorú prípadne cítime.“⁴⁴

Opravdivá nevesta Kristova sa má stále zaoberať svojim milým, je to bolestné, keď to nerobí. Pri svojich prácach odporúča svojim sestrám, aby rozjímali o tom, ako Ježiš vzal

⁴¹ HÉRISSAND, *Spirituelles Erbe*

⁴² KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Život panny Alžbety Eppingerovej, z nariadenia jej spovedníka ňou vyrozprávaný a ním napísaný* (Autobiografia Matky Alfonzy Márie), Bratislava 2000, interný preklad, s. 5.

⁴³ Porov. *Entfache die Gnade I.*, s. 12.

⁴⁴ *Tamže*, s. 22.

na seba dielo, ktorým vykúpil svet, bol vždy zjednotený so svojím Otcom a z lásky k nemu prijal a urobil všetko.⁴⁵

V udalosti premenenia čítame: Videli iba samého Krista. To môžeme povedať aj o Matke Alfonze Márii.

Pre zakladateľku stojí Kristus v centre. Samozrejme nechce Boha Otca postaviť do úzadia, takisto ani Ducha sv. Ale vidí Boha ako Otca Ježiša Krista a chce, aby ju Kristus viedol k Otcovi. Vidí Ducha sv. ako Ducha Ježiša Krista a chce sa oživiť týmto Duchom. Stále nachádzame texty, v ktorých hovorí *Boh* a vlastne myslí na *Krista*. Pre nás to nie je zvyčajné, my robíme oveľa jasnejšie rozdiely. U Matky Alfonzy Márie nachádzame oslovenie „milý Bože“ a v tej istej vete vyjde najavo, že sa v modlitbe obracia na Krista. Trocha nám to objasňuje jej vzťah k Bohu: ako má Ježiš vzťah k Otcovi, je od neho celkom závislý, tak sme my naviazaní na Krista. Jeden citát od Matky Alfonzy Márie to hovorí jasne: *"Aby si bola odovzdaná do Božej vôle, rozjímaj, ako sa Ježiš odovzdal celkom do vôle svojho nebeského Otca a všetky tvrdé utrpenia prijal s pokojom a radosťou. Máš napodobňovať jeho príklad a spoľahnúť sa celkom na vôľu svojho Božského ženícha."*⁴⁶

3. 3. 3. Kríž a utrpenie Ježiša Krista

Matka Alfonza Mária počas svojho života neustále upierala svoj zrak na kríž. Jedno miesto z Autobiografie ponúka kľúč k duchovným zážitkom Alžbety Eppingerovej. V týchto udalostiach nachádzame „prvý otras“, z ktorého pochádza jej zvláštny vzťah k tajomstvu Kristovho kríža a utrpenia. Pri jednej návšteve sa sused spolu s otcom rozprávali o Kristovom utrpení. Alžbeta pozorne počúvala a začala plakať. Otec sa jej pýtal, prečo plače, ale kvôli slzám nemohla odpovedať. Podobná situácia sa zopakovala ešte raz. Sused to uzavrel, že s týmto dieťaťom sa deje niečo zvláštne. Raz keď išla s matkou na pole, prechádzali popri kríži. Alžbeta dala matke otázku: „Prečo takto ukrižovali nášho Spasiteľa?“ Matka jej odpovedala, že pre naše hriechy. Pýtala sa jej, čo je to hriech. Odpoveď v nej vyvolala rozhodné predsavzatie: „Nechcem uraziť Pána Boha!“

⁴⁵ Porov. *Tamže*, s. 26.

⁴⁶ NAGEL, M., *Hlavné prvky spirituality v duchu matky Alfonzy Eppingerovej*, Podľa prednášky, Viedeň, apríl 1983

Rada rozprávala svojim spoločníckam o Kristovom utrpení tak, ako vedela: „*Čo Ježiš, náš Spasiteľ, vytrpel pre naše hriechy a ako mu utrpenie spôsobilo až krvavý pot! Aké hrozné to museli byť bolesti! Utrpenie je veľké už aj keď sa niekto pri ňom potí, ale čo to musí byť, keď pot vyráža krv! A tieto bolesti spôsobili naše hriechy!*“⁴⁷

Neskôr po skúsenosti vlastného utrpenia vysvetľuje Alžbeta, čo znamená Ježišovo utrpenie v jej živote. V rozjímaní o utrpení Krista vidí najlepší prostriedok, ako niest' svoje vlastné bolesti. Myšlienka na nevinného Ježiša ako trpel, ako bol surovo opovrhnutý, vysmievaný a prenasledovaný jej pomáha zdolávať všetky príkoria, ktoré sa jej stavajú do cesty. Povoláva všetkých, ktorí hľadajú Boha, aby sa pozerali na kríž novým pohľadom. Svojim sestram pri mnohých príležitostiach vrelo odporúča rozjímanie o Kristovom utrpení, ako by to mal byť jediný predmet ich meditácií. Názorne opisuje spôsob, akým rozjímal, aby im čo najviac priblížila toto duchovné cvičenie. Neostáva iba pri nejakých zbožných myšlienkach, ale odporúča: „*Tak máme rozjímať, moje deti, aby sme mali osoh z modlitby. Neuspokojujte sa so všeobecnými predsavzatiami, slabými citmi a povrchnými myšlienkami. Pri všetkom sa vnárajte do hĺbky. Zaoberajte sa láskou podrobne a prehĺbujte sa stále viac, aby ste si osvojili a privlastnili všetko, čo uznáte za potrebné. Modlite sa, aby ste sa stali lepšími.*“⁴⁸ „*Ste nevesty ukrižovaného Boha a môže mať nevesta iný podiel ako Ženích?*“⁴⁹

3. 3. 4. Eucharistia

Alžbeta veľmi rada počúvala vysvetlenia pána farára o obete sv. omše. Hlboko si uchovala živé obrazy, ktoré sa vzťahujú na Pánovo utrpenie. Slávenie Eucharistie vnímala ako spomienku na smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Pýtala sa: Možno prijať dar Eucharistie a kňazstva bez toho, aby sme sa neodдали nevyčerpatel'nému prameňu lásky Vykupiteľa? Láska k Eucharistii sa osobitne upevnila v období prípravy na prvé sväté prijímanie. Zo sv. prijímania čerpala veľmi veľa, ako to dokazuje jej modlitba: „*Môj Ježiš, teraz si v mojom srdci. Pevne si ťa držím. Nepustím ťa viac. Zostaň so mnou. Teraz si*

⁴⁷ *Entfache die Gnade II.*, s. 11.

⁴⁸ *Entfache die Gnade II.*, s. 13.

⁴⁹ KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Duch našej Ctihodnej Zakladateľky* (Poučenia Matky Márie Alfonzy, Alžbety Eppingerovej), J. Potočný a spol. pod KNS, Rožňava 1949, s. 38

mojim vlastníctvom a ja som teraz ako nebo. Som bohatá. Teraz mám naozaj všetko. Boh sa stal mojim podielom.“⁵⁰ Alžbeta spomína, že v tom čase cítila túžbu zvlášť rozjímať o Ježišovom utrpení a klaňať sa mu v Najsvätejšej sviatosti. Považuje za jednu z najväčších milostí, ktoré nám Boh vo svojom utrpení dáva, že ustanovil Najsvätejšiu sviatosť oltárnu a kňazstvo, prostredníctvom ktorých máme Eucharistiu. Jej modlitby vyjadrujú túžbu milovať Ježiša v Eucharistii: „*Môj milovaný Ježišu, kiež by som neustále mohla rozjímať o tvojej láske k nám vo Sviatosti oltárnej. Pozri, Božský ženích, mám veľkú túžbu opustiť svet a všetko, len aby som sa ti mohla venovať.*“⁵¹ O svojom postoji k sviatostnému Pánovi sa vyjadrila: „*Moja viera v Ježiša vo Sviatosti Eucharistie bola taká živá, že sa mi Ježiš zdal celkom osobne blízko. Mohla som sa s ním celkom dôverne rozprávať, detsky, bez obáv.*“⁵² Vo svojej Autobiografii dáva rady, ktoré sa týkajú každého stavu duše, ktorá chce prijať Ježiša v Eucharistii. Nerozplýva sa v extázach, ale hovorí o svojich konkrétnych skúsenostiach, ktoré sú často poznačené nepokojom duše, suchopárnosťou a necitlivosťou. „*Vo chvíli suchopárnosti si duša nemá nič iné žiadať, iba aby zostala pri svojom Božskom ženíchovi.*“⁵³ Jej veľká úcta našla vyjadrenie aj v Prvých pravidlách, ktoré napísala pre sestry: „*V ústrednom dome sa má konať ustavičná poklona Sviatosti oltárnej, takisto aj vo všetkých ostatných domoch, akonáhle bude komunita pozostávať približne zo 40 sestier. Ak nie je spoločenstvo také početné alebo nemá potrebné priestory, musí si každá sestra súkromne vykonať hodinovú adoráciu v kaplnke.*“⁵⁴

3. 3. 5. Paschamysterium

„Rozjímať nad tajomstvom vykúpenia, žiť z neho a pomôcť aj iným nájsť cestu k tomuto tajomstvu.“⁵⁵

V centre spirituality matky Alfonzy Márie stojí Ježiš Kristus a z Kristovho života jeho **Paschamysterium**. Ako píše spirituál Stadter z Böhlu, celý život Ježiša Krista je

⁵⁰ SCHNEIDT, *Poučenia o živote*, s. 14.

⁵¹ *Entfache die Gnade II.*, s. 24.

⁵² SCHNEIDT, *Poučenia o živote*, str. 13

⁵³ *Entfache die Gnade II.*, str. 29

⁵⁴ *Prvé pravidlá*, s. 17

⁵⁵ *Životné pravidlá sestier Božského Vykupiteľa (Niederbronnských sestier)*, interný preklad, Bratislava 2001, s. 11

životom Božského Vykupiteľa. Od začiatku je totiž zameraný na veľkú obeť vykúpenia, na Veľký týždeň, v ktorom sa táto obeť uskutočnila. Spasiteľ hovorí: *Krstom mám byť pokrstený a ako mi je, kým sa to nestane*. Myslí tým na krst krvou na kríži. Matka Alfonza Mária upriamuje svoj pohľad na vrchol života Ježiša Krista, na poslanie, pre ktoré sa narodil a prišiel na svet, jeho dielo vykúpenia, na ktorom chce mať aj ona podiel svojou službou a spojením svojho života so životom Božského ženícha. O týchto udalostiach Matka Alfonza Mária vždy rozjímala. Prežívala to aj celkom osobne vo svojom živote. Jej život a životné dielo sú akoby obrazom tohoto tajomstva vykúpenia. Sama išla touto cestou. Rozjímanie pod krížom ju učilo, že Boh sa vo svojej nekonečnej láske podujal k takému odvážnemu činu, že sa zjavil v Ježišovi Kristovi. Ježišovo utrpenie je dôsledkom lásky, ktorú má k nám. „*Prišli ste sem, aby ste žili životom Ježiša Krista, aby ste viedli umŕtvený, ukrižovaný život, ako váš Božský Majster. Skúmajte ho bez prestania, rozjímajte o ňom dňom i nocou, aby ste sa mu stali podobné.*“⁵⁶ Silou, z ktorej sa dá žiť toto poslanie, je tajomstvo, ktoré zanechal Kristus svojim učeníkom na Zelený štvrtok - Eucharistia, v ktorej tajomstvo vykúpenia žije ďalej. Kvôli tomu musia mať sestry Božského Vykupiteľa k Eucharistii osobitný vzťah. To je prameň ich sily. Je to sila Krista ukrižovaného a vzkrieseného, ktorá je nám v Eucharistii darovaná.

---

⁵⁶ Porov. KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Myšlienky Matky Márie Alfonzy*, Spišská Nová Ves 1999, Preklad z nemeckého originálu, J. Luttenauer, *Gedanken von Mutter Alfons-Maria*, 15.11.1951, Len pre vnútornú potrebu, s. 14

4. Bratislavská Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa a duchovné dedičstvo Matky Alfonzy Márie v jej Konštitúciách a spiritualite

Aj keď došlo k rozdeleniu a osamostatneniu štyroch kongregácií zo založenia Matkou Alfonzou Máriou, u všetkých štyroch možno badať veľký záujem o jej spiritualitu, uznávanie Matky Alfonzy Márie ako zakladateľky a snahu o spoluprácu s ostatnými vetvami, ktorá sa rozvinula najmä v posledných rokoch. Už spirituál Marcel Nagel vo svojej knihe *Lebensquellen der Kongregation* píše o stopách z Prvých pravidiel v konštitúciách a stanovách všetkých vzniknutých kongregácií, najmä o jednom z najdôležitejších úsekov, ktorý veľmi hutne vyjadruje spiritualitu Matky Alfonzy Márie: **„Duch sestier Najsvätejšieho Spasiteľa má byť duchom Ježiša Krista. Jeho duch ich má celkom oživovať a tak preniknúť, aby sa vyjadril vo všetkých ich slovách a skutkoch.“**⁵⁷ Pohyby, ktoré nastali po II. vatikánskom koncile a ktoré zasiahli a priniesli impulzy obnovy aj pre rehoľný život, podnietili sestry, aby sa nanovo začali venovať prehĺbeniu spirituality zakladateľky. Situácia, ktorá bola u nás na Slovensku, nedovoľovala až v takej miere venovať sa štúdiu pôvodných dokumentov a pestovať akékoľvek kontakty s niederbronnskou kongregáciou. Tieto snahy sa oneskorili v porovnaní s dianím v zahraničí. Mnohé hodnotné dokumenty neboli sestrám dostupné a bola tu aj jazyková bariéra, pretože väčšina materiálov je v nemčine a francúzštine. V súčasnosti sa rozmnožujú snahy preložiť čo najviac dokumentov od zakladateľky, aby ich sestry mali k dispozícii a mohli sa s nimi oboznamovať, meditovať ich a podľa nich stvárňovať svoj život.

4. 1. Konštitúcie Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa

Kronika archívu našej kongregácie dokumentuje, že po založení bratislavskej kongregácie si sestry chceli ponechať Konštitúcie viedenských sestier a taktiež Regulu sv. Augustína, ktoré dal sestrám po osamostatnení kongregácie vo Viedni od Niederbronnu kardinál Rauscher, keďže Pravidlá od zakladateľky Matky Alfonzy Márie ešte neboli

⁵⁷ KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Prvé pravidlá*, interný preklad, Bratislava 2001, s. 6.

aprobované Rímom. Tieto Konštitúcie boli schválené, ale nemali nič spoločné s Pravidlami zakladateľky, pretože boli prevzaté od sestier Navštívenia Panny Márie. Predsa však duch zakladateľky bol v sestrách zakorený tak hlboko, že podstatné prvky jej spirituality prežívali v svojom každodennom živote počas celých desaťročí, aj keď Pravidlá a Regula boli iné.

Konštitúcie dcier Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave, rok 1928

Najstaršie vydanie Konštitúcií kongregácie, ktoré sa nachádza v archíve generálneho domu pochádza z roku 1928. V úvode po schvaľovacom dekréte od biskupa Dr. Pavla Jantauscha sa nachádza poznámka, že tieto pravidlá sú prekladom pravidiel sv. Augustína pre sestry Navštívenia Panny Márie.⁵⁸ V štvrtom bode 1. oddielu, ktorý má názov *Duch, Patróni a hlavné sviatky kongregácie*, je veľmi pekne definovaná spiritualita, ktorá veľmi úzko korešponduje s duchovnosťou zakladateľky zakotvenou v Prvých pravidlách. „*Za najvznešenejší vzor pre svoj celý život a účinkovanie Dcéry Najsvätejšieho Spasiteľa považujú samého Ježiša Krista, Bohočloveka. Jeho duch nech je aj ich duchom. Dľa príkladu Pána, „ktorý chodil dobre činiac“ (Sk, 10, 38) budú sa usilovať vždy pravú lásku k Bohu a účinnú lásku k blížnemu pestovať.*“⁵⁹ §11. toho istého bodu dáva sestrám aj návod, ako si udržať takéhoto ducha: celkom zvláštnym spôsobom si majú uctievať Najsvätejšieho Spasiteľa v najsvätejšej Sviatosti Oltárnej, vrúcne ho ctiť a milovať, zvláštnu horlivosť chovať pre všetko, čo sa na najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu vzťahuje, jak pre slyšanie omše svätej, pre sväté prijímanie, návštevu Najsvätejšieho a úctu Najsvätejšieho Srdca Ježiša. Sviatostný Ježiš nech je prameňom, z ktorého všetky sily čerpajú, aby Bohu a svojim blížnym v opravdivej láske slúžiť mohli.⁶⁰ Tieto texty Konštitúcií potvrdzujú kontinuitu spirituality, ktorá siaha až k zakladateľke a napriek rozdeleniu bola v sestrách živá.

⁵⁸ KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Rehoľné pravidlá a Konštitúcie*, Kníhtlačiareň „Jednota“, Bratislava 1928, s. 2

⁵⁹ *Tamže*, s. 24

⁶⁰ Porov. *Tamže*, s. 24.

Konštitúcie Dcier Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave, rok 1933

V Konštitúciách z roku 1933 chýba bod o duchu kongregácie a len skromne v odstavci o zvláštnom celi kongregácie sa spomína „*starostlivosť o chrámy, aby sa úcta Najsvätejšieho Spasiteľa povzniesla.*“⁶¹ V bode o ochrancoch kongregácie sa uvádza, že „*význačným spôsobom si má kongregácia uctiť najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu.*“⁶²

Podobne znenie s malými úpravami majú aj Konštitúcie z roku 1943, ktoré boli schválené Svätou stolicou.

Pokoncilové úpravy

Generálna kapitula v roku 1970 rozhodla vymenovať komisiu, ktorá sa mala zaoberať prepracovaním Konštitúcií a duchovného Direktória kongregácie. V roku 1976 sa na mimoriadnej generálnej kapitule prejednávalo prepracovanie Konštitúcií a Direktória cez konkrétne návrhy sestier a cez dotazník, ktorý bol na tento účel zostavený. Zaujímavosťou je, že v jednom z viacerých exemplárov, ktoré boli po úprave vydané sa v 1. hlave 1. časti o *Duchu našej kongregácie* uvádza: „*Matka Alfonza Mária inšpirovaná zvláštnou milosťou Božou, dala kongregácii rehoľného ducha, ktorý by mal charakterizovať jej dcéry a stať sa základom ich duchovného života. Duch dcér Najsvätejšieho Spasiteľa je duch Ježiša Krista, ktorý má sestry tak silne a účinne prenikať, aby celým svojim životom vydávali svedectvo o ňom. Podľa slov apoštola život Kristov sa má odzrkadľovať v celom ich chovaní (Pôvodné pravidlá).*“⁶³ Zmienka o duchu sestier ako o duchu Ježiša Krista a odkaz na Pôvodné pravidlá svedčia o návrate k úmyslom zakladateľky a jej Pravidlám.

Konštitúcie Kongregácie dcér Najsvätejšieho Spasiteľa, rok 1986

V konečnej podobe Konštitúcií, ktoré boli obnovené podľa dekrétu Perfectae caritatis, prispôbené novému Kódexu kanonického práva a schválené Posvätnou Kongregáciou pre rehoľníkov a sekulárne inštitúty 25. decembra 1986, sa v bode o Duchu

⁶¹ KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Regula sv. Augustína a Konštitúcie Dcier Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave*, Kníhtlačiareň Concordia, Bratislava 1933, s. 18

⁶² *Tamže*, str. 19

⁶³ KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Konštitúcie Kongregácie Dcier Najsvätejšieho Spasiteľa*, Kláštor pod Znievom, samizdat

našej Kongregácie píše: „*Matka Alfonza Mária, inšpirovaná osobitnou Božou milosťou, vstúpila Kongregácii reholného ducha, ktorý charakterizuje jej dcéry a stal sa základom ich duchovného života. Duch našej Kongregácie je duch Ježiša Krista. Tento duch preniká sestry natoľko, že celým svojím životom vydávajú svedectvo o Kristovi (por. 2Kor 4, 10).*“⁶⁴ Viaceré body konštitúcií sú doplnené vhodnými myšlienkami zakladateľky, ktoré nám približujú jej postoj napr. k sľubom čistoty, chudoby a poslušnosti, k modlitbe, k životu v sesterskom spoločenstve.

V našich Konštitúciách a v živote sestier nachádzame ducha zakladateľky, ktorý je živý dodnes. IV. hlava konštitúcií, ktorá sa zaoberá životom modlitby, vrelo odporúča sestram vnútorné spojenie s Bohom prostredníctvom vrúcnej modlitby a sústredenosti, ktoré boli pre Matku Alfonzu Máriu také podstatné. Zakladateľka sa celý život snažila vždy lepšie spoznávať Božského Majstra, aby ho mohla viac milovať. Konštitúcie prízvukujú, že sestry majú mať „denne vo svojich rukách Sväté písmo, aby čítaním a rozjímaním o Božom slove dosiahli dokonalé poznanie Ježiša Krista.“⁶⁵ Bod 1. tejto hlavy – *Naše liturgické úkony* – pojednáva o slávení Eucharistie: „*Vyvrcholením liturgického života a centrom našich pobožností je slávenie Eucharistie, účasť na nej a pristupovanie k svätému prijímaniu. Eucharistická obeta ako obnovená pamiatka smrti a zmŕtvychvstania Krista, ktorá sa v Cirkvi denne slávi, nás uvádza do veľkonočného tajomstva. Skrze Eucharistiu máme účasť na spáse sveta. Eucharistia, sviatosť lásky a symbol jednoty, slávená v našom spoločenstve, nás spája s Božím ľudom v tajomnom Kristovom tele. Slávením Eucharistie vzdávame v našich spoločenstvách vďaka Bohu so zabitým a vzkrieseným Baránkom a očakávame príchod Krista. Eucharistia nás privádza k dokonalej vernosti, k životu obetí, k vzájomnej láske a k horlivej službe Cirkvi.*“⁶⁶ Pre Matku Alfonzu Máriu bola Eucharistia prameňom duchovného života, plodnosti apoštolátu a silou pre spoločný život.

VII. hlava konštitúcií - *Naša apoštolská činnosť* – obsahuje vymedzenie apoštolátu sestier, ktoré úzko súvisí s úmyslami zakladateľky – služba chorým a starým, výchova

⁶⁴ KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Regula sv. Augustína a Konštitúcie Kongregácie dcér Najsvätejšieho Spasiteľa*, Neografia, Martin 1991, s. 33

⁶⁵ *Tamže*, s. 47

⁶⁶ *Tamže*, s. 49-50

mládeže a pomoc kňazom v pastoračnej činnosti. Každá práca musí byť preniknutá Kristovou láskou.⁶⁷

4. 2. *Spiritualita sestier*

V duchovnom živote sestier a v ich prejavoch nábožnosti vidno veľkú spojitosť so zbožnosťou zakladateľky – mimoriadna úcta k Eucharistii, k Ježišovmu utrpeniu, duch mlčania a sústredenosti, hodinové silentium od 14.00 – 15.00 hodiny na počesť smrteľnej úzkosti Pána Ježiša, poznávanie Spasiteľa cez čítanie Svätého písma. Láska ku krížu a k trpiacemu Spasiteľovi prejavovaná cez službu trpiacim, chorým a starým ľuďom sú konkrétnym prejavom vernosti poslaniu, ktoré kongregácia cez zakladateľku dostala.

Aby sa poznanie spirituality Matky Alfonzy Márie ešte viac prehĺbilo, generálna kapitula v roku 1998 dala podnet na prehodnotenie Konštitúcií a navrhla možnosť ich obnovenia alebo prepracovania. Po zistení skutočnosti, že ich podkladom bol preklad pravidiel sv. Augustína pre sestry Navštívenia Panny Márie, sa na pracovnom stretnutí v roku 2001 rozhodlo zabezpečiť preklad Životných pravidiel niederbronnských sestier, ktoré lepšie vyjadrujú ducha, ktorý zanechala zakladateľka kongregácii. Sestry sa s týmito pravidlami intenzívne oboznamovali a našli v nich lepšie vyjadrenie ducha zakladateľky a intenzívnejší impulz žiť podľa jej príkladu.

Aj keď dejinný vývoj a vplyv historických udalostí, nedorozumení a osobnostných vkladov prispeli k rozdeleniu kongregácie, predsa v tom vnímame prozreteľnostný Boží zásah, ktorý umožnil rozšírenie diela Matky Alfonzy Márie do toľkých krajín. Jej duch, ktorý kongregácii vstúpila bol a je živý v sestrách doteraz.

---

⁶⁷ Por. *Tamže*, s. 66

ZÁVER

„Rehoľné rodiny existujú vďaka tomu, že na ich začiatku niekto intenzívne prežíval hlbokú a osobitú skúsenosť s Bohom, a sú živé do tej miery, s akou dnes ďalší ľudia darom Ducha sv. prežívajú tú istú skúsenosť.“⁶⁸

Vo svojej práci som na základe dostupných prameňov zhrnula podstatné prvky, ktoré charakterizujú spiritualitu našej zakladateľky Matky Alfonzy Márie - jej skúsenosť s Bohom.

Keďže som nemala možnosť opierať sa o žiadnu publikáciu, ktorá by pojednávala o tejto téme komplexne aspoň v hrubých rysoch, snažila som sa za pomoci materiálov, ktoré sú priamo od zakladateľky, alebo zachytávajú jej život a duchovnú skúsenosť, vystihnúť podstatné.

Už od detstva ju charakterizovala záľuba v modlitbe a vzťah k Bohu a k Ježišovi Kristovi. Zvlášť ju oslovovalo Ježišovo utrpenie a smrť, ktoré podstúpil pre naše hriechy. Ďalším dôležitým prvkom jej duchovného života bola úcta k Eucharistii, čo dokumentuje príprava na prvé sv. prijímanie a túžba prijímať Ježiša čím častejšie. Duch, ktorého chce vtlačiť svojim setrám, má byť duchom Ježiša Krista. Celkom sa majú pripodobniť jemu. Stavia do centra Krista a v Kristovom živote to, prečo prišiel na tento svet - pre dielo vykúpenia - Paschamysterium. Utrpenie a bolesť, ale aj radosť zmŕtvychvstania poznačili jej život a ona chcela túto skúsenosť odovzdať ďalej.

Verím, že táto snaha zhrnúť prvky spirituality Matky Alfonzy Márie aspoň sčasti pomôže utvoriť celistvejší pohľad na jej osobu a na hodnotu, ktorú pre nás, ako jej duchovné dcéry, má.

---

⁶⁸ CENCINI, A., *Bůh je můj přítel*, Paulínky, Praha 1997, s. 46.

BIBLIOGRAFIA

Pramene

Nevydané (nachádzajú sa v archíve Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa)

KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Konštitúcie Kongregácie Dcér Najsvätejšieho Spasiteľa*, Kláštor pod Znievom, samizdat

KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Duch našej ctihodnej zakladateľky (Poučenia Matky Márie Alfonzy Eppingerovej)*, Spišská Nová Ves 1949, interný preklad

KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Prvé pravidlá*, interný preklad, Bratislava 2001

KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Život panny Alžbety Eppingerovej, z nariadenia jej spovedníka ňou vyrozprávaný a ním zapísaný (Autobiografia Matky Alfonzy Márie)*, interný preklad, Bratislava 2000

Kronika Kongregácie dcér Najsvätejšieho Spasiteľa, Bratislava, roky 1915 – 1939

Životné pravidlá sestier Božského Vykupiteľa (Niederbronnských sestier), interný preklad, Bratislava 2001

Vydané

KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Duch našej Ctihodnej Zakladateľky (Poučenia Matky Márie Alfonzy, Alžbety Eppingerovej)*, J. Potočný a spol. pod KNS, Rožňava 1949

KONGREGÁCIA SESTIER BOŽSKÉHO VYKUPITEĽA, *Myšlienky Matky Márie Alfonzy*, Spišská Nová Ves 1999, Preklad z nemeckého originálu, J. Luttenauer, *Gedanken von Mutter Alfons-Maria, 15.11.1951*, Len pre vnútornú potrebu

KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Regula sv. Augustína a Konštitúcie Dcier Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave*, Kníhtlačiareň Concordia, Bratislava 1933

KONGREGÁCIA DCÉR NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Rehoľné pravidlá a Konštitúcie*, Kníhtlačiareň „Jednota“, Bratislava 1928

PFLEGER, L., *Die Kongregation der Schwestern vom Allerheiligsten Heilande*, Herder & Co., Freiburg im Breisgau 1921

RICHOMME, A., *Matka Alfonza Mária*, Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa, Bratislava 2000

SCHNEIDT, G., *Matka Alfonza Mária Eppingerová*, Slovenská provincia Kongregácia sestier Božského Vykupiteľa, MTM Levoča 2004

SCHWESTERN VOM GÖTTLICHEN ERLÖSER, *Entfache die Gnade Gottes wieder, die dir zuteil geworden ist I., II., III., IV.*, Éditions du Signe, Strasbourg 1997

Práce

HÉRISSAND, D., *Spirituelles Erbe*, Oberbronn 2002, interný materiál

HULJAKOVÁ, A., *Dejiny Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa*, RKCMBF UK, Diplomová práca, Bratislava 1999

KONGREGÁCIA SESTIER NAJSVÄTEJŠIEHO SPASITEĽA, *Matka Alfonza Mária – naša zakladateľka*, Bratislava 2000, interný materiál

NAGEL, M., *Grundzüge einer Spiritualität im Geist von M. Alfons Maria Eppinger*, Podľa prednášky, Viedeň, apríl 1983

Pomocná literatúra

CENCINI, A., *Bůh je můj přítel*, Paulínky, Praha 1997

DOLINSKÝ, J.: *Dejiny Cirkvi – Novovek*, Bratislava, Aloisianum – teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej na Slovensku pri Trnavskej univerzite 1997.

HAAS, A. atď., *Studijní texty ze spirituální teologie I.*, Refugium, Olomouc – Velehrad 2003

HERTLING, L., *Dejiny katolíckej Cirkvi*, samizdat

HROCH, M., *Európa – historické udalosti*, Smena 1985

JÁN PAVOL II., *Posynodálna apoštolská exhortácia Vita consecrata*, Rím, 25. marca 1996

KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Bratský život v spoločenstve*, Rk. biskupský úrad, Banská Bystrica 1996

KONGREGÁCIA PRE INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, *Znovu začať u Krista*, SSV Trnava 2003

ŠPIRKO J., *Cirkevné dejiny IV.*, faximiliárne vydanie

Slovníky

DE FIORES, S., GOFFI, T., *Slovník spirituality*, Karmelitánské nakladatelství,
Kostelní Vydří 1999

OBSAH**POUŽITÉ SKRATKY**

ÚVOD	5
1. Historické pozadie, politická a sociálna situácia	7
1. 1. Politická a sociálna situácia	7
1. 2. Situácia v Cirkvi	8
2. Životopisné údaje a založenie kongregácie	9
2. 1. Alžbeta Eppingerová a založenie kongregácie	9
2. 2. Osamostatnenie Viedne od Niederbronnu	12
2. 3. Vznik bratislavskej Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa	14
2. 3. 1. Oddelenie sa od Viedne	15
3. Prvky spirituality Matky Alfonzy Márie	19
3. 1. Kresťanská spiritualita a charizma	19
3. 1. 1. Spiritualita	19
3. 1. 2. Charizma	22
3. 2. Vplyv sv. Terézie z Avily a sv. Alfonza z Liguori	24
3. 3. Charakteristické prvky spirituality Matky Alfonzy Márie	25
3. 3. 1. Alžbetin duchovný vývoj	26
3. 3. 2. Kristocentrizmus u Alžbety Eppingerovej	29
3. 3. 3. Kríž a utrpenie Ježiša Krista	31
3. 3. 4. Eucharistia	32
3. 3. 5. Paschamysterium	33
4. Bratislavská Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa a duchovné dedičstvo Matky Alfonzy Márie v jej Konštitúciách a spiritualite	34
4. 1. Konštitúcie Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa	35
4. 2. Spiritualita sestier	38
ZÁVER	40
BIBLIOGRAFIA	41
Pramene	41
Práce	43
Pomocná literatúra	43

